

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖУЮ

ЗАТВЕРДЖЕНО Рішення методичної ради
університету _____ року, протокол
№ _____

Перша проректорка, голова методичної
ради університету, кандидатка наук з
державного управління, доцентка

_____ Ірина КОВТУН

_____ року

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
навчальної дисципліни
«ПРАВОВІ ЗАСАДИ ВЕДЕННЯ АГРОБІЗНЕСУ»
для підготовки на другому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня магістр
за спеціальністю 081 Право
галузі знань 08 Право
за заочною формою навчання**

РОЗРОБНИК:

Доцентка кафедри трудового,
земельного та господарського права,
кандидатка юридичних наук, доцентка
28 серпня 2024 року

Анна МІСІНКЕВИЧ

СХВАЛЕНО:

Рішення кафедри трудового, земельного та господарського права
28 серпня 2024 року, протокол №1

Завідувач кафедри, доктор юридичних наук,
професор
28 серпня 2024 року

Іван КОСТЯШКІН

Декан юридичного факультету,
кандидат юридичних наук, доцент
28 серпня 2024 року

Віктор ЗАХАРЧУК

ПОГОДЖЕНО

Рішення методичної ради університету
29 серпня 2024 року, протокол №1

Голова методичної ради університету,
кандидатка наук з державного управління,
доцентка
29 серпня 2024 року

Ірина КОВТУН

Обліковий обсяг 2,00 ум. др. арк.

ЗМІСТ

		Стор.
1.	Структура вивчення навчальної дисципліни	3
1.1.	Тематичний план навчальної дисципліни	4
1.2.	Лекції	6
1.3.	Семінарські (практичні, лабораторні) заняття	8
1.4.	Самостійна робота студентів	35
1.5.	Індивідуальні завдання	36
1.6.	Підсумковий контроль	38
2.	Схема нарахування балів	40
3.	Рекомендовані джерела	42
4.	Інформаційні ресурси в Інтернеті	48

1. Структура вивчення навчальної дисципліни

1.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ те - ми	Назва теми	Кількість годин											
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання					
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
			Лекції	Сем.	Лабор.	Ін.зав.	СРС		Лекції	Сем.	Лабор.	Ін.зав.	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Податкова та кредитна політика щодо ведення агробізнесу в аспекті виробництва сільськогосподарської продукції в Україні		2	2	-	-	7		2	2	-	-	9
2.	Страхова та матеріально-технічна підтримка ведення агробізнесу в Україні		2	2	-	-	7		-	-	-	-	9
3.	Спеціальна галузева підтримка тваринництва та рослинництва в агробізнесі в Україні.		2	2	-	-	7		-	-			9
4.	Правові проблеми та особливості переробки та реалізації сільськогосподарської продукції		2	2	-	-	8		2	-	-	-	9

5.	Правові особливості функціонування фермерських господарств в умовах дії ринку земель		2	2	-	-	8		2	2	-	-	10
6.	Правові особливості функціонування сільськогосподарських кооперативів в умовах дії ринку земель		2	2	-	-	7		2	2	-	-	10
7.	Правові проблеми та особливості функціонування інфраструктури сільського господарства в умовах ведення агробізнесу		2	2	-	-	8		-	-	-	-	10
8.	Правові аспекти інформаційно-консультаційного забезпечення агробізнесу та агроінноваційна його діяльність в Україні		2	-	-	-	8		-	-	-	-	10
Всього годин :		90	16	14	-	-	60	90	8	6	-	-	76

1.2. Лекції

№ з/п	Назва і план теми	Кількість Годин
1	2	3
1.	Тема 1. Податкова та кредитна політика щодо ведення агробізнесу в аспекті виробництва сільськогосподарської продукції в Україні	2
1.1. 1.2. 1.3. 1.4.	Правові особливості оподаткування агробізнесу. Правові особливості отримання кредитної підтримки для ведення агробізнесу. Правові особливості матеріально-технічної підтримки в агробізнесі. Укладення договорів фінансового лізингу. Альтернативно-правові механізми кредитування сільськогосподарства. Правовий механізм аграрних розписок. Закон України “Про електронні аграрні розписки”.	
2.	Тема 2. Правові особливості функціонування фермерських господарств в умовах дії ринку земель	2
2.1. 2.3.	Правові особливості використання земель фермерськими господарствами. Особливості судової практики щодо користування землями сільськогосподарського призначення фермерськими господарствами. Особливості судової практики щодо створення фермерського господарства.	
3.	Тема 3. Страхова підтримка ведення агробізнесу в Україні	2
3.1. 3.2. 3.3.	Поняття, види та типи страхування сільськогосподарської продукції. Суб’єкти страхування. Страхування сільськогосподарської продукції під час дії воєнного стану. Правова процедура оформлення страхування на сільськогосподарську продукцію. Укладення договору страхування. Правова процедура отримання компенсації за укладеними договорами страхування сільськогосподарської продукції страхувальником.	
4.	Тема 4 Правові особливості функціонування сільськогосподарських кооперативів в умовах дії ринку земель	2
4.1. 4.2. 4.3.	Правовий процес формування системи кооперативних відносин. Правові особливості корпоративних спорів та корпоративних прав сільськогосподарських кооперативів. Правові особливості банкрутства сільськогосподарського кооперативу через призму судової практики.	

4.4.	Після воєнна відбудова сільськогосподарської кооперації.	
------	--	--

1.3. Семінарські заняття

Семінарське заняття 1

Тема 1. Податкова та кредитна політика щодо ведення агробізнесу в аспекті виробництва сільськогосподарської продукції в Україні

Питання для усного опитування та дискусії

1.1. Правові особливості оподаткування агробізнесу.

А) Спрощена система оподаткування для фізичних та юридичних осіб, що займаються агробізнесом.

Б) Державно-фінансова підтримка фермерських господарств, які зареєстровані платниками єдиного податку четвертої групи.

1.2. Правові особливості отримання кредитної підтримки для ведення агробізнесу.

1.3. Правові особливості матеріально-технічної підтримки в агробізнесі. Укладення договорів фінансового лізингу суб'єктами ведення агробізнесу.

1.4. Альтернативно-правові механізми кредитування сільського господарства. Правовий механізм аграрних розписок. Закон України «Про аграрні розписки» та Закон України «Про електронні аграрні розписки» який діятиме від 1.01.2025 року.

А) Товарна аграрна розписка. Б) Фінансова аграрна розписка. В) Особливості укладення електронних аграрних розписок для суб'єктів агробізнесу.

Практичні завдання

Завдання 1.

В звіті за результатами річної діяльності сільськогосподарського кооперативу “Буковина”, поданому на розгляд та затвердження загальних зборів сільськогосподарського кооперативу, зазначено, що за минулий рік підприємство отримало 100 тисяч гривень прибутку. Основну частинну прибутку (40 %) кооператив одержав від вирощування та реалізації пшениці, 30 % прибутку протягом минулого року надійшло від реалізації заготівельним підприємствам бичків живою вагою, 20 % - від реалізації молока Молокозаводу № 1 м. Києва і 10 % - від продажу виробів підсобного підприємства (плетених корзин). Для вирощування пшениці сільськогосподарський кооператив “Буковина” використовує 50 га ріллі, що належить йому на праві власності, і 100 га земель, які передані йому в користування членами сільськогосподарського кооперативу.

1. Визначити коло правовідносин.

2. Які податки та в яких розмірах має сплатити сільськогосподарський кооператив за минулий рік?

Завдання 2.

Органами державної податкової інспекції було накладено штрафні санкції на сільськогосподарське товариство з обмеженою відповідальністю (СТОВ) “Овідіюпіль” за ухиленні від сплати податку на додану вартість. Як пояснив податковий інспектор, чинним законодавством України до об'єктів оподаткування податком на додану вартість віднесено

будь-які операції, що здійснюються згідно з цивільно-правовими договорами, які передбачають передачу прав власності на такі товари за компенсацію незалежно від строків її надання. Тому СТОВ “Овідіопіль” зобов’язано було утримати та перерахувати до бюджету суму податку на додану вартість з операцій по видачі сільськогосподарської продукції власного виробництва власникам земельних часток (паїв), які передали їх в оренду цьому СТОВ. Не догоджуючись із діями державної податкової інспекції, СТОВ “Овідіопіль” оскаржило до суду накладення штрафних санкцій.

1. Визначити коло правовідносин.
2. Які особливості сплати ПДВ сільськогосподарськими підприємствами? 3.
3. Чи підлягає позов СТОВ “Овідіопіль” задоволенню?
4. Вирішіть справу.

Завдання 3.

Сільськогосподарський кооператив (СК) “Краса Миколаєва” з плодів яблук власного саду виготовляв плодово-ягідне вино. Отриману продукцію кооператив реалізовував оптовим покупцям (90 %) та постачав у кооперативне кафе для приготування коктейлів шляхом змішування різних видів вин та соків. Під час перевірки дотримання податкового законодавства було встановлено, що СВК “Краса Миколаєва” не сплачує збір на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства. Голова СК пояснив, що кошти, одержані за реалізацію плодово-ягідного вина, використовувались на закладку нового саду, а коктейль, який реалізовувався через мережу громадського харчування членам кооперативу, не належить до алкогольних напоїв а є сільськогосподарською продукцією, оскільки основними його складниками є плодово-ягідні соки. Голова СК “Краса Миколаєва” звернувся до Вашої юридичної фірми за консультацією.

1. Визначити коло правовідносин.
2. Які особливості сплати збору на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства?
3. Чи повинен СК “Краса Миколаєва” сплачувати збір на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства?
4. Підготуйте юридичний висновок для голови СК “Краса Миколаєва”.

Завдання 4

Сільськогосподарське товариство з обмеженою відповідальністю (СТОВ) “Квітень” на власній земельній ділянці в 50 га вирощує виноград з метою виробництва вина та соку. Крім цього, СТОВ імпортує з Польщі лікарську ромашку для виготовлення ромашкового чаю, та закупає в особистих селянських господарствах громадян рештки молока, яке потім здає на молокозавод. За минулий рік СТОВ тримало 200 тис. грн. прибутку, із них 56 тис. грн. – від реалізації вина та соку, 83 тис. грн. – від реалізації ромашкового чаю та 61 тис. грн. – від реалізації молока.

1. Визначити коло правовідносин.
2. Чи не порушує СТОВ положення чинного законодавства, займаючись зазначеними видами виробничо-господарської діяльності?
3. Які податки буде сплачувати СТОВ?
4. Підготуйте обґрунтовані консультації.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є оподаткування агробізнесу, спрощена система оподаткування для фізичних та юридичних осіб у сільськогосподарській сфері, отримання кредитної

підтримки для ведення агробізнесу, укладення договорів фінансового лізингу у сільському господарстві, аграрні розписки, електронні аграрні розписки, товарна аграрна розписка, фінансова аграрна розписка.

- *З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:*
- Особливості спрощеної системи оподаткування агробізнесу для першої, другої, третьої та четвертої групи як для фізичних та юридичних осіб;
- Як реалізовується на практиці державно-фінансова підтримка фермерських господарств, які зареєстровані платниками єдиного податку четвертої групи;
- Які існують державні програми кредитної підтримки малого та середнього агробізнесу;
- Особливості оформлення лізингових договорів для придбання аграрної техніки;
- Строки та процедура оформлення аграрних розписок. Основна правова ціль аграрних розписок для агробізнесу.

Семінарське заняття 2

Тема 2. Страхова підтримка ведення агробізнесу в Україні

Питання для усного опитування та дискусії

- 2.1. Поняття, види та типи страхування сільськогосподарської продукції. Суб'єкти страхування. Законодавче забезпечення страхування сільськогосподарської продукції.
- 2.2. Страхування сільськогосподарської продукції під час дії воєнного стану.
- 2.3. Правова процедура оформлення страхування на сільськогосподарську продукцію.
- 2.4. Укладення договору страхування. Предмет договору. Суб'єктний склад. Права та обов'язки сторін.
- 2.5. Правова процедура отримання компенсації за укладеними договорами страхування сільськогосподарської продукції страхувальником.

Практичні завдання

Завдання 1.

При здійсненні планової перевірки господарської діяльності ТОВ «АгроІнвестМенеджмент» на предмет отриманої державної підтримки у вигляді субсидій на відшкодування частини страхового платежу (страхової премії), фактично сплаченого ТОВ «АгроІнвестМенеджмент» за договором страхування сільськогосподарської продукції, було виявлено наступне: - частина застрахованих сільськогосподарських культур була вирощена на земельній ділянці рекреаційного призначення, що знаходились в користуванні ТОВ «АгроІнвестМенеджмент»; - частина застрахованих сільськогосподарських культур була вирощена на земельних ділянках сільськогосподарського призначення, які використовуються ТОВ «АгроІнвестМенеджмент» на умовах договору емфітевзису; - частина застрахованих сільськогосподарських культур була вирощена ТОВ «АгроІнвестМенеджмент» на земельних ділянках сільськогосподарського призначення, які перебувають у запасі.

1. Визначте коло суспільних правовідносин.

2. Який статус (спеціальну правосуб'єктність) повинен мати страхувальник, який має право на отримання державної підтримки при страхуванні сільськогосподарських культур?
3. Обґрунтуйте наявність чи відсутність цього статусу у ТОВ «АгроІнвестМенеджмент».
4. Визначте правові наслідки, що виникнуть у ТОВ «АгроІнвестМенеджмент» в результаті даної планової перевірки.
5. Як ми тут застосовуємо положення Закон "Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою".

Завдання 2.

При здійсненні ТОВ «Страхова компанія «Аграрні інвестиції» перевірки наданих ТОВ «Агросвіт» документів на предмет укладення договору страхування сільськогосподарської продукції, було виявлено наступне: частина сільськогосподарських культур вирощувалась на земельних ділянках з цільовим призначенням особисте селянське господарство, що використовувались ТОВ «Агросвіт» на умовах суборенди; частина сільськогосподарських культур була вирощена на земельних ділянках, наданих для науково-дослідної діяльності, на підставі договору про спільний обробіток земельної ділянки, укладений ТОВ «Агросвіт» з ДП «Інститут інноваційного рослинництва», якому земля була виділена на умовах постійного землекористування; рішення окружного адміністративного суду про скасування розпорядження РДА про відмову у передачі земельної ділянки в розмірі 53 га ТОВ «Агросвіт» на умовах договору емфітевзису строком на 10 років.

1. Визначте коло суспільних правовідносин.
2. Які суб'єкти аграрних правовідносин мають право укладати договори страхування сільськогосподарської продукції.
3. Чи має значення при страхуванні сільськогосподарської продукції правовий статус земель.
4. Якими нормативно-правовими актами регулюється процес страхування сільськогосподарської продукції.
5. Які умови страхування сільськогосподарської продукції повинні бути обов'язково прописані у договорі страхування між сторонами договору.
6. Чи дотрималося чинного законодавства «Агросвіт» при укладенні такого договору.

Завдання 3.

У 2020 році між Фермерським господарством «Буревій» та страховою компанією «Unica» був укладений страховий договір. Предметом договору була велика рогата худоба (корови, кози, вівці), які були застраховані відповідно до вимог чинного на той час законодавства. У 2022 році розпочалося повномасштабне вторгнення РФ на територію України. Фермерське господарство «Буревій» знаходиться за своєю юридичною адресою на території міста Ізюм Харківської області. В березні 2022 року більшість худоби, яка була на балансі фермерського господарства «Буревій» загинула, а інша частина цієї худоби захворіла на інфекційні хвороби тому, що працівники фермерського господарства не мали доступу до ферми так як були постійні бої на цій території. Після деокупації Харківської області ЗСУ, голова фермерського господарства зміг повернутися на ферму та виявив таку жахливу картину із тваринами. Головою фермерського господарства та його членами було прийнято рішення звернутися до страхової компанії «Unica» з якою у 2022 році був укладений договір страхування щодо великої рогатої худоби про відшкодування завданих збитків. Страхова компанія «Unica» відмовила у відшкодуванні шкоди у зв'язку із

загибеллю великої рогатої худоби Фермерському господарству «Буревій» посилаючись на ст. 617 Цивільного кодексу України.

1. Визначте коло суспільних правовідносин.
2. Надайте ґрунтовну юридичну консультацію фермерському господарству щодо умов відшкодування шкоди страховою компанією щодо договору страхування.
3. Чи будуть вважатися воєнні дії на території України «форс мажорною» обставиною.
4. Чи введення воєнного стану звільняє страхові компанії відшкодовувати завдані збитки страхувальнику.
5. У якому випадку Страхова компанія «Unica» зобов'язана відшкодувати завдані збитки для фермерського господарства відповідно до чинного на даний момент законодавства з питань страхування сільськогосподарської продукції.
6. Чи потрібно в даному випадку звертатися з позовом до суду, якщо так то до якого.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: договір страхування сільського господарства, страховик, страхувальник, державна підтримка страхування сільського господарства, процентна ставка отримання компенсації за договором кредитування, форс-мажорні обставини за договором страхування, страхові премії, страховий випадок.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- Правові особливості страхування посівів;
- Правові особливості страхування великої рогатої худоби;
- Правові особливості відшкодування завданої шкоди за договором страхування сільськогосподарської продукції під час дії воєнного стану;
- Порядок укладення договору страхування сільськогосподарської продукції.

Семінарське заняття 3

Тема 3 Правові особливості функціонування сільськогосподарських кооперативів в умовах дії ринку земель

Питання для усного опитування та дискусії

- 3.1. Правовий процес формування системи кооперативних відносин.
- 3.2. Правові особливості корпоративних спорів та корпоративних прав сільськогосподарських кооперативів.
- 3.3. Правові особливості банкрутства сільськогосподарського кооперативу через призму судової практики.
- 3.4. Після воєнна відбудова сільськогосподарської кооперації.

Практичні завдання

Завдання 1.

Після ліквідації фермерського господарства «Укрлан» його колишні члени разом із польським акціонерним товариством «Алькаїр», що знаходиться у сусідньому селі, прийняли рішення про створення сільськогосподарського кооперативу «Прометей». Засновники розробили Статут кооперативу і прийняли на установчих зборах, з яким потім звернулися до райдержадміністрації для державної реєстрації створеного кооперативу. У

реєстрації кооперативу «Прометей» було відмовлено через певні причини: 1) до Статуту не додані: список членів кооперативу й документ, що засвідчує сплату реєстраційного збору; 2) засновником кооперативу не може бути іноземна юридична особа; 3) у районі зареєстрована достатня кількість сільськогосподарських кооперативів, отже, немає необхідності у створенні товаровиробників такої організаційно-правової форми; 4) засновниками не затверджено Правила внутрішньогосподарської діяльності кооперативу, що є обов'язковим відповідно до вимог спеціального Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію». Засновники вважали відмову неправомірною і оскаржили її до органів прокуратури.

1. Чи підлягає скарга задоволенню?
2. Чи правомірні вимоги органу державної реєстрації?
3. Який порядок оскарження відмови у державній реєстрації сільськогосподарського кооперативу?

Завдання 2.

Резніка виключили із сільськогосподарського кооперативу за систематичне невідвідування загальних зборів. При припиненні членства загальними зборами було затверджено рішення про виділення в рахунок цільового внеску Резніка замість земельної ділянки сільськогосподарського призначення площею 2 га, яку він вносив при вступі до кооперативу, земельної ділянки для обслуговування житлового будинку площею 0,25 га, а різницю між їх площами відшкодувати сільськогосподарською продукцією. Резнік не погодився з таким рішенням загальних зборів і звернувся зі скаргою до районної прокуратури.

1. Чи правомірне рішення загальних зборів членів сільськогосподарського кооперативу?
2. Який порядок розрахунків при припиненні членства в сільськогосподарському кооперативі?
3. Яким чином оформлюється виплата вартості поворотного цільового внеску колишнім членам кооперативу?
4. Яке рішення має прийняти прокурор за скаргою Резніка?

Завдання 3.

При вступі до сільськогосподарського кооперативу «Агріс» Воронов через скрутний матеріальний стан подав клопотання голові правління кооперативу про розстрочення сплати вступного внеску загальним розміром 25 тис. грн на п'ять місяців. При розгляді рішення голови правління кооперативу про прийом до кооперативу Воронова правління кооперативу ухвалило, що він повинен зробити вклад члена кооперативу і вступний внесок одразу, без розстрочення. У протилежному випадку Воронова не буде прийнято.

1. Прокоментуйте ситуацію.
2. Який порядок прийому до сільськогосподарського кооперативу?
3. Чи є правомірними рішення голови правління й правління кооперативу?
4. З якого моменту особа набуває статусу члена сільськогосподарського кооперативу?

Завдання 4.

З ініціативи спостережної ради правління сільськогосподарського кооперативу «Агропрайм» виключило Потапова з членів кооперативу за систематичні порушення статутної дисципліни і відмову від трудової участі у діяльності кооперативу. У зв'язку з цим Потапов подав заяву голові кооперативу, де вимагав повернення йому вступного

внеску і вкладу, у тому числі й земельної ділянки, яку він передав у користування кооперативу при вступі до нього. Голова кооперативу відмовив у задоволенні цих вимог, пояснивши, що земельна ділянка та інше майно відповідно до положень Статуту кооперативу ввійшли до його статутного капіталу, який поділу не підлягає, бо є власністю кооперативу.

Не погодившись із діями правління й голови кооперативу, Потапов звернувся за юридичною допомогою з таких запитань:

1. який порядок і підстави виключення із членів сільськогосподарського кооперативу?
2. Чи має право Потапов на повернення вступного внеску й вкладу, а також на виділення земельної ділянки?
3. Вирішіть справу.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: судова практика корпоративних правовідносин у сільськогосподарському кооперативі, державна підтримка сільськогосподарських кооперативів, членські виплати, дивіденди, процедура банкрутства сільськогосподарського кооперативу, законодавча база діяльності сільськогосподарських кооперативів.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- правові особливості судової практики діяльності сільськогосподарського кооперативу;
- правові особливості судової практики процедури банкрутства сільськогосподарських кооперативів;
- в чому полягають правові особливості повоєнної відбудови сільськогосподарських кооперативів?

1.4. Самостійна робота студентів

1. Скласти договір оренди земельної ділянки для обслуговування сільськогосподарського кооперативу.
2. Скласти договір оренди земельної ділянки для обслуговування фермерського господарства.
3. Скласти договір страхування великої рогатої худоби.
4. Скласти договір лізингу на сільськогосподарську техніку.
5. Скласти договір страхування посівів, саджанців сільськогосподарських культур .
6. Скласти позовну заяву про визнання фермерського господарства банкрутом.
7. Скласти ухвалу суду про визнання сільськогосподарського кооперативу банкрутом.
8. Скласти фінансову аграрну розписку.
9. Скласти товарну аграрну розписку.
10. Скласти статут ТОВ, яке займається вирощуванням сільськогосподарської продукції.
11. Скласти статут фермерського господарства.
12. Скласти статут сільськогосподарського кооперативу з метою отримання прибутку.
13. Скласти рішення сільської ради про надання дозволу на розробку проекту відведення земельної ділянки сільськогосподарського призначення у власність.
14. Скласти проект відведення земельної ділянки для сільськогосподарського призначення.
15. Скласти позовну заяву про визнання недійсними рішень загальних зборів сільськогосподарського кооперативу.
16. Скласти позовну заяву про розірвання договору оренди сільськогосподарського призначення та стягнення заборгованості по орендній платі.
17. Скласти форвардний договір постачання ріпаку ріпак.
18. Скласти клопотання про надання земельної ділянки для фермерського господарства у власність.
19. Скласти позовну заяву про стягнення майнового паю.
20. Скласти позовну заяву про визнання рішення про відмову в наданні земельної ділянки недійсним.
21. Скласти договір контрактації сільськогосподарської продукції.
22. Скласти заяву про дострокове припинення договору оренди земельної ділянки сільськогосподарського призначення.

1.5. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання передбачаються у формі реферату. Завдання обирається студентом на початку семестру і виконується за ustalеними вимогами.

1.5.1. Умови виконання завдань

Індивідуальне завдання студентів заочної форми навчання виконується у межах годин, відведених для самостійної роботи студента. Тема завдання обирається студентом добровільно і закріплюється за студентом викладачем на початку семестру. Підготовка індивідуального завдання у такій формі передбачає:

- підбір та опрацювання літератури за темою;
- складання плану роботи (вступ, *перше питання* - розкриття теоретичних аспектів проблеми, *друге питання* - аналіз фактичних та статистичних даних, висновки, список використаної літератури та інформаційних джерел);

- виклад основних ідей та пропозицій авторів;
- презентація індивідуального завдання на семінарських заняттях (виступ до 5 хвилин).

1.5.2. Темі рефератів

1. Правові особливості податкової, фінансової та кредитної підтримки фермерських господарств.
2. Правові проблеми дотаційної діяльності у рослинництві та у зрошуванні земель .
3. Правові аспекти та проблеми дорадчої діяльності у сільському господарстві.
4. Правові проблеми дотаційної діяльності у тваринництві.
5. Правові проблеми кредитної діяльності аграрного сектору економіки.
6. Правові проблеми експорту сільськогосподарської сировини та продукції.
7. Правові особливості корпоративних відносин сільськогосподарських кооперативів.
8. Праві проблеми оподаткування малого та середнього агробізнесу.
9. Правові проблеми укладення договорів контрактації сільськогосподарської продукції.
10. Правові проблеми укладення ф'ючерсних та форвардних контрактів на сільськогосподарську продукцію.
11. Правові проблеми укладення договорів лізингу сільськогосподарської техніки.
12. Правові особливості здійснення державної підтримки сільського господарства.
13. Правові проблеми страхування сільськогосподарської продукції тваринного походження.
14. Правові проблеми страхування сільськогосподарської продукції рослинного походження .
15. Правові особливості функціонування електронних аграрних розписок.
16. Правові проблеми діяльності фермерських господарств.
17. Правові особливості створення сільськогосподарських кооперативів.
18. Правові проблеми інвестиційної діяльності в АПК.
19. Правові проблеми діяльності КСП в Україні.
20. Правові проблеми розвитку малого та середнього агробізнесу в Україні.

1.5.3. Методичні рекомендації до виконання індивідуальних завдань

Метою виконання індивідуальних завдань є закріплення і систематизація студентами отриманих знань у процесі участі в аудиторних заняттях і самостійної роботи.

Для виконання індивідуальних завдань студенти повинні використовувати законодавчі та підзаконні акти, інструктивно-методичні матеріали, науково-монографічну літературу, статистичні дані, аналітичну інформацію органів державної влади, а також практику та специфіку діяльності установ.

Індивідуальне завдання виконується комп'ютерним способом з одностороннім розміщенням тексту на папері формату А 4 (210 мм х 297 мм) з дотриманням прийнятих у діловодстві стандартних берегів: лівого – 30 мм, верхнього та нижнього – 20 мм, правого – не менше 10 мм.

Обсяг завдання має забезпечувати належне висвітлення теми і не повинен перевищувати 12-14 сторінок друкованого тексту шрифтом Times New Roman кеглем 14 з міжрядковим інтервалом 1,5.

Завдання повинно бути структурованою, тобто після титульного аркуша містити: план, вступ, три (два) розділи, висновки, список використаних джерел. Складові частини роботи не обов'язково починати з нового аркуша. Розділи плану роботи формулюються

самостійно студентом як найважливіші напрями розкриття її теми. Виклад роботи подається за наведеним нижче порядком.

ПЛАН

	Стор.
Вступ	- 2
1. (назва першого розділу)	- 3
2. (назва другого розділу)	- 6
3. (назва третього розділу)	- 9
Висновки	- 12
Список використаних джерел	- 14

Вступ

(Виклад змісту вступу)

1. (назва першого розділу)

(Виклад змісту першого розділу)

2. (назва другого розділу)

(Виклад змісту другого розділу)

3. (назва третього розділу)

(Виклад змісту третього розділу)

Висновки

(Виклад змісту висновків)

Список використаних джерел

Нижче списку використаних джерел рукописним способом зазначаються дата виконання реферату і особистий підпис студента.

1.6. Підсумковий контроль

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі усного заліку за обсягом навчального матеріалу, визначеним робочою програмою, і в терміни, встановлені розкладом.

1.6.1. Питання для підсумкового контролю

1. Правові особливості оподаткування агробізнесу.
2. Правові особливості отримання кредитної підтримки для ведення агробізнесу.
3. Правові особливості матеріально-технічної підтримки в агробізнесі.
4. Укладення договорів фінансового лізингу.
5. Альтернативно-правові механізми кредитування сільськогосподарства.
6. Правовий механізм аграрних розписок. Закон України “Про аграрні розписки”.
7. Правові особливості використання земель фермерськими господарствами.
8. Особливості судової практики щодо користування землями сільськогосподарського призначення фермерськими господарствами.
9. Особливості судової практики щодо створення фермерського господарства.
10. Поняття, види та типи страхування сільськогосподарської продукції.
11. Суб’єкти страхування та правові особливості їх статусу.
12. Страхування сільськогосподарської продукції під час дії воєнного стану.
13. Правова процедура оформлення страхування на сільськогосподарську продукцію.
14. Укладення договору страхування.
15. Правова процедура отримання компенсації за укладеними договорами страхування сільськогосподарської продукції страхувальником.
16. Правовий процес формування системи кооперативних відносин.
17. Правові особливості корпоративних спорів та корпоративних прав сільськогосподарських кооперативів.
18. Правові особливості банкрутства сільськогосподарського кооперативу через призму судової практики.
19. Після воєнна відбудова сільськогосподарської кооперації.
20. Дотаційна підтримка тваринництва. Законодавче забезпечення дотаційної підтримки у тваринництві.
21. Правові особливості спеціальної підтримки рослинництва у сільському господарстві. Фінансова підтримка рослинництва. Дотування посівів. Субсидія.
22. Правові особливості державної підтримки переробки сільськогосподарської продукції.
23. Правові особливості державної підтримки у сфері реалізації сільськогосподарської продукції. Правове забезпечення цінового регулювання.
24. Проблеми правового механізму здійснення державних аграрних інтервенцій.
25. Проблеми правового статусу та діяльності Аграрного фонду.
26. Договори контрактації сільськогосподарської продукції правові проблеми їх укладення та реалізації.
27. Форвардні контракти правові проблеми їх укладення та реалізації.

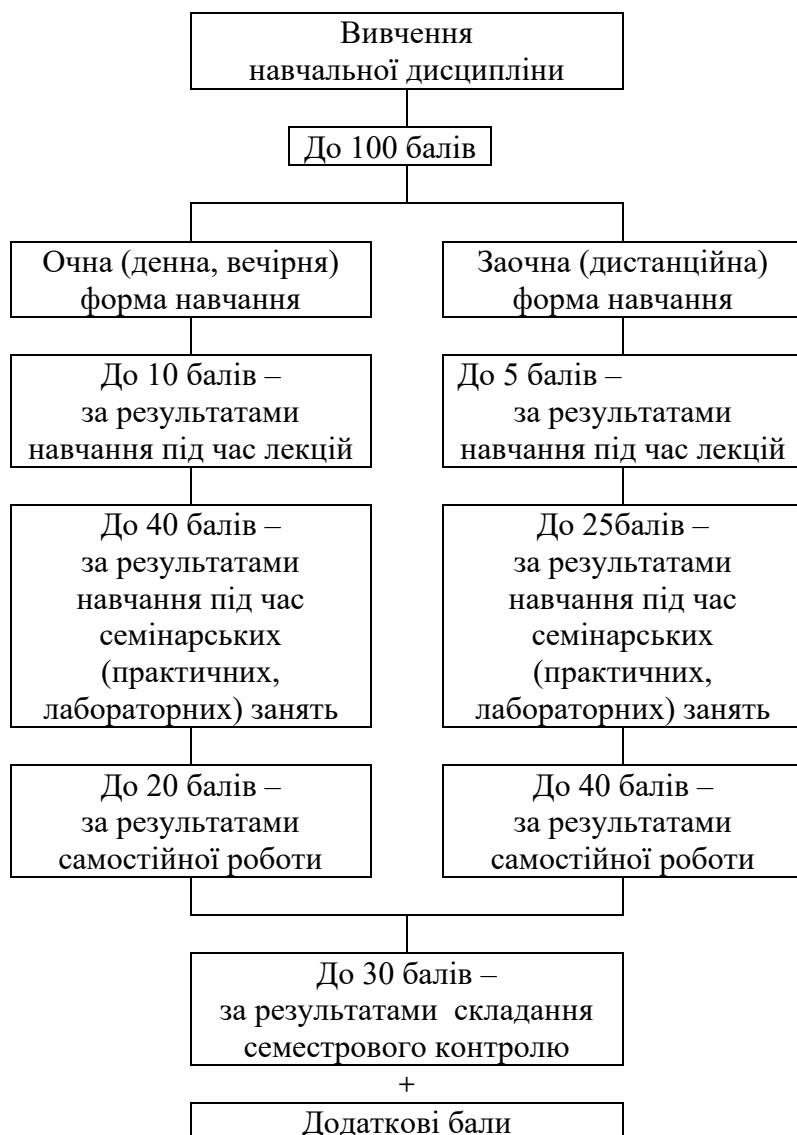
28. Правові особливості підтримки експорту переробленої сільськогосподарської продукції. Першочергове сприяння експорту сільськогосподарської продукції, який здійснюється її виробниками.
29. Підтримка модернізації та сертифікації підприємств експортерів. Законодавче налагодження збутової інфраструктури.
30. Правові аспекти ведення дорадчої діяльності. Варіативність організаційно-правової форми здійснення сільськогосподарської дорадчої діяльності. Законодавче забезпечення дорадчої діяльності в АПК України.
31. Правовий механізм реєстрації сільськогосподарських дорадчих служб. Правова процедура реєстрації дорадників та експертів-дорадників.
32. Правові особливості організаційно-правової роз'єднаності сільськогосподарських дорадчих служб.
33. Правові аспекти агроінноваційної діяльності в Україні. Законодавче забезпечення агроінноваційної діяльності в Україні. Роль дорадчих служб в агроінноваційній діяльності ведення агробізнесу.
34. Податкова підтримка переробки сільськогосподарської продукції. Митна підтримка переробки сільськогосподарської продукції.
35. Правове забезпечення цінового регулювання. Проблеми об'єктів державного цінового регулювання.
36. Проблеми правового механізму здійснення державних аграрних інтервенцій.
37. Утворення зон вільної торгівлі. Участь у міжнародних торговельних організаціях.
38. Укладення двосторонніх договорів з окремих питань експорту сільськогосподарської продукції.
39. Законодавче забезпечення державної підтримки експорту сільськогосподарської продукції. Підтримка модернізації та сертифікації підприємств експортерів.
40. Правове забезпечення налагодження збутової інфраструктури. Декларативність. Диспозитивність норм щодо державної підтримки. Компенсаційний характер підтримки.

1.6.2. Приклад залікового білету

1. Укладення договору страхування.
2. Правові аспекти ведення дорадчої діяльності. Варіативність організаційно-правової форми здійснення сільськогосподарської дорадчої діяльності. Законодавче забезпечення дорадчої діяльності в АПК України.

1. 2. Схема нарахування балів

2.1. Нарахування балів семестрової оцінки студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

2.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій з навчальної дисципліни, обчислюється у пропорційному співвідношенні кількості відвіданих лекцій і кількості лекцій, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатками 1 і 2 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права.

З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 4 лекційних занять за заочною формою навчання.

Отже, студент може набрати під час лекцій таку кількість балів:

№ з/п	Форма навчання	Кількість лекцій за планом	Кількість відвіданих лекцій			
			1	2	3	4
1.	Заочна	4	1,3	2,5	3,8	5,0

2.3. З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 3 семінарських занять за заочною формою навчання.

За результатами семінарського (практичного, лабораторного) заняття кожному студенту до відповідного документа обліку успішності виставляється кількість балів від 0 до 5 числом, кратним 0,5, яку він отримав протягом заняття.

Критерії поточного оцінювання знань студентів наведені у п.4.3.8. Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права (затвердженого 29 травня 2017 року, протокол № 14).

1.4. Перерозподіл кількості балів в межах максимально можливої кількості балів за самостійну роботу студентів та виконання індивідуальних завдань, наведено в наступній таблиці:

№ з/п	11 тем	Номер теми								Усього балів
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	
1.	Максимальна кількість балів за складання процесуальних документів	2	2	2	2	2	2	2	2	16
2.	Максимальна кількість балів за індивідуальне завдання	4								4
	Усього балів									20

3. Рекомендовані джерела

3.1. Основні джерела

Тема 1. . Податкова та кредитна політика щодо ведення агробізнесу в аспекті виробництва сільськогосподарської продукції в Україні

1. Аграрне право України: навч. посібн. / авторський колектив: Антоненко О.А., Гоштина рС. Л.Г, ригорецька І. І., Диршлюк В. І., ЖуравеА. В ., Кострицький І.Л., Пашенко О.М.; за ред. Пашенка О.М. Одеса: ОДУВС, 2022. 206 с.
2. Григор'єва Х. А. Державна підтримка сільського господарства України: проблеми правового забезпечення: монографія. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2019. 596 с.
3. Григор'єва Х. А. Публічне адміністрування агробізнесу в умовах війни: правовий аналіз протекційності. Актуальні проблеми держави і права. 2023. С. 53 – 65.
4. Єрмоленко В.М., Гафурова О.В., Новак Т.С. Правове забезпечення державної фінансової підтримки агросектору в воєнний та повоєнний період. Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство». 2023. С. 281 – 287.
5. Концептуальні засади господарсько-правового забезпечення аграрного ринку: монографія. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2022. 360 с.
6. Приходько І. П. /Оподаткування підприємств агробізнесу [текст]: навч.посіб./І. П. Приходько, Г. Є. Павлова, М. В. Бардадим – Дніпро: Пороги, 2021. - 190 с.

Тема 2. Страхова підтримка ведення агробізнесу в Україні

1. Клеріні Г.В. Агροстрахування в умовах воєнного стану: проблеми правового регулювання і виклики майбутнього. Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство». 2022. С. 179 – 183.
2. Лукашик В. В. Особливості впровадження бізнес процесів сільськогосподарськими підприємствами в умовах високого рівня ризиків та невизначеності. Агросвіт. №11. 2023 р. С. 59 - 64.
3. Марценюк-Розарьонова О. В., Чорнопишук О. М. Якубовська Я. Р. Особливості страхування в аграрному секторі. Електронне наукове видання «Державне управління: удосконалення та розвиток». №4. 2018. С. 35 – 41.
4. Марценюк О.В., Польова О.Л., Руда О.Л. Страхування сільськогосподарських ризиків. Навчальний посібник. ВНАУ – Вінниця : Видавець ФОП Кушнір Ю.В., 2020. – 380 с.

Тема 3. Правові особливості функціонування фермерських господарств в умовах дії ринку земель

1. Місінкевич А. Л., Місінкевич Л. Л. Сучасні тенденції реформування правового статусу фермерських господарств в Україні. Університетські наукові записки. 2023. №5. С. 58 – 67.

2. Пилипенко К. А. Скрипак М. О. Інституційні основи порядку створення фермерських господарств в Україні. Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. № 1 (49) 2021. С. 73 -78.
3. Спори пов'язані зі створенням та здійсненням діяльності фермерських господарств. Окремі аспекти розгляду спорів за участю фермерських господарств. Верховний суд України. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/Mishchenko_09_04_2021.pdf
4. Хомко Л. В., Яновицька А. В. Правове регулювання банкрутства : навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 280 с.
5. Ясинок М. М., Ткаченко К. Л. Спадкування землі та вирішення земельно-майнових спорів: історико-правовий аспект. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. № 4. 2023. С. 40 – 48.

Тема 4. Правові особливості функціонування сільськогосподарських кооперативів в умовах дії ринку земель

1. Григор'єва Х. Законодавство про сільськогосподарську кооперацію: наслідки «корпоративної ін'єкції». Підприємство. Господарство та право. №10.2020. С. 73- 77.
2. Куцик П., Семенів С. Стан, проблеми та пріоритети розвитку аграрної кооперації в Україні в контексті викликів сучасності. Фінансово-кредитна діяльність. Проблеми теорії та практики. Том. 1 (48). 2023. С. 282 – 297.
3. Лисяк О. Деякі правові проблеми членства у сільськогосподарському кооперативі та шляхи їх подолання. Круглий стіл «Правові виклики сучасності». 2022. С. 75-79.
4. Покальчук М. Ю. Правові проблеми розвитку сільськогосподарської кооперації в умовах європейської інтеграції. Юридичний науковий електронний журнал. №10. 2021. С. 340 – 342.
5. Попко Ю. Я. Правовий статус сільськогосподарських кооперативів та сільськогосподарських кооперативних об'єднань за законодавством України. Актуальні проблеми держави і права. №10. 2021. С. 80 – 87.
6. Розвиток сільськогосподарської кооперації в умовах воєнного стану та післявоєнної відбудови аграрної економіки: монографія / [М. Й. Малік, Ю. О. Лупенко, О. Г. Шпикуляк та ін.]; за редакцією М. Й. Маліка. Київ: ННЦ «ІАЕ», 2023. 194 с.

3.2. Допоміжні джерела

1. Земельний кодекс України від 25.10.2001 р. № 2768-III / Відомості Верховної Ради України. 2002. № 3-4. Ст. 27.
2. Земельний кодекс України: науково-практичний коментар / За ред. В. І. Семчика. К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. 680 с.
3. Земельне право України : підруч. / Г. І. Балюк, Т. О. Коваленко, В. В. Носік та ін.; за ред. В. В. Носіка. – К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет». 2008. 511 с.
4. Земельне право України : Підручник / За ред. О. О. Погрібного та І. І. Каракаша. Вид. 2. [перероб. і доп.]. К. : Істина, 2009. 600 с.

5. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР / Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
6. Кодекс України з процедур банкрутства від 18.10.2018. Відомості Верховної Ради України. № 19. . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text>
7. Про акціонерні товариства: Закон України від 17. 09.2008 р. № 50-51: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17#Text>
8. Податковий кодекс України від 02. 12.2010 р. / Відомості Верховної Ради України. № 13-14. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
9. Про затвердження Порядку ведення агрохімічного паспорта поля, земельної ділянки : наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 11.10.2011р. №536 URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1517-11>
10. Про затвердження Порядку державного обліку наявності та використання пестицидів і агрохімікатів : постанова Кабінету Міністрів України від 2 листопада 1995 р. № 881 / Зібрання Постанов Уряду України. 1995. № 18. Ст. 512.
11. Про затвердження Порядку державного обліку наявності та використання пестицидів і агрохімікатів : постанова Кабінету Міністрів України від 2 листопада 1995 р. № 881 / Зібрання Постанов Уряду України. 1995. № 18. Ст. 512.
12. Про основні засади державної аграрної політики на період до 2015 року : Закон України від 18.10.2005р. №2982-IV/ Відомості Верховної Ради України. 2006. №1. Ст.17.
13. Про затвердження Порядку надання сімейним фермерським господарствам додаткової фінансової підтримки через механізм доплати на користь застрахованих осіб - членів/голови сімейного фермерського господарства єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Постанова Кабінету Міністрів України від 22.05.2019 р. № 565 / Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/565-2019-%D0%BF#Text>
14. Про затвердження Порядку надання державної підтримки страхування сільськогосподарської продукції: Постанова Кабінету Міністрів України від 9. 12. 2021 р. / Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1342-2021-%D0%BF#Text>
15. Про функціонування Державного аграрного реєстру: Постанова Кабінету Міністрів України від 2. 06.2021 р. . / Відомості Верховної Ради України. № 573. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/573-2021-%D0%BF#Text>
16. Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою: Закон України від 09.02.2012 р. / Відомості Верховної Ради України. № 41. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4391-17#Text>
17. Про страхування : Закон України від 18.11.2021 р. . / Відомості Верховної Ради України. № 12-13. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>
18. Про кооперацію: Закон України від 10.07.2003 р. / Відомості Верховної Ради України. № 5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1087-15#Text>
19. Про сільськогосподарську кооперацію: Закон України від 21. 07. 2020 / Відомості Верховної Ради України. № 819-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/819-20#Text>
20. Про пестициди і агрохімікати: Закон України від 2 березня 1995 р. № 86 / Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 14. – Ст. 91.
21. . Про фермерське господарство: Закон України від 19. 06. 2003 р. № 45. / Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/973-15#Text>

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://www.rada.gov.ua>
2. <http://www.president.gov.ua>
3. <http://www.kmu.gov.ua>
4. <http://land.gov.ua>
5. www.scwm.gov.ua
6. <http://www.myland.org.ua/>
7. <http://zemres.com/forum/>
8. <https://www.me.gov.ua/>
9. <https://www.dei.gov.ua/>

